

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ: ΕΥΑΝΘΙΑ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

586 π.Χ.: Οι Βαβυλώνιοι καταστρέφουν τον Ναό του Σολομώντα στην Ιερουσαλήμ.

1611: Επαναστάτες με επικεφαλής τον μπτροπολίτη Διονύσιο Β' καταλαμβάνουν τα Ιωάννινα. Οι Οθωμανοί αντεπιτίθενται, συλλαμβάνουν τον Διονύσιο, τον οποίο γδέρνουν ζωντανό στην κεντρική πλατεία της πόλης και καταργούν τα προνόμια που είχε παραχωρήσει το 1430 ο Σινάν πασάς.

1697: Οι Αυστριακοί νικούν τους Οθωμανούς στη Μάχη της Ζέντα. Με τον οθωμανικό στρατό πολεμούν πολλοί Ούγγροι, που ζητούν την ανεξαρτησία της χώρας τους από την Αυστρία.

1906: Ο Μαχάτμα Γκάντι χρησιμοποιεί τον όρο «Satyagraha» για να χαρακτηρίσει τον μη βίαιο χαρακτήρα του κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Νότιο Αφρική. Αυτή η στάση ζωής θα χαρακτηρίσει αργότερα τον αγώνα του κατά των βρετανών κατακτητών της πατρίδας του της Ινδίας.

1922: Εκδηλώνεται το κίνημα Πλαστήρα, Γονατά και Φωκά στη Χίο και τη Λέσβο, από τα στρατεύματα που διέφυγαν από τη Μικρά Ασία στα δύο αυτά νησιά.

1964: Καθιερώνεται η ελεύθερη χρήση της δημοτικής γλώσσας στην εκπαίδευση, επί πρωθυπουργίας Γεωργίου Παπανδρέου.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1935: Άρβο Περε, εσθονός συνθέτης.

1938: Ξένια Καλογεροπούλου, ελληνίδα ηθοποιός και συγγραφέας.

1971: Μάρκος Μουλίσας, ελληνοαμερικανός δημοσιογράφος, διαχειριστής του δημοφιούς φιλελεύθερου πολιτικού μπλογκ The Daily Kos.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1823: Ντέιβιντ Ρικάρντο, άγγλος οικονομολόγος, από τους κορυφαίους της οικονομικής επιστήμης. (Γεν. 19/4/1772)

1973: Σαλβαδόρ Αλιέντε, σοσιαλιστής πρόεδρος της Χιλής, που σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια πραξικοπήματος του στρατηγού Πινοσέτ. (Γεν. 26/6/1908)

1986: Παναγιώτης Κανελλόπουλος, πολιτικός, φιλόσοφος και ιστορικός. (Γεν. 13/12/1902)

Παναγιώτης Κανελλόπουλος (1902 – 1986)

Πνευματική και πολιτική προσωπικότητα, που σημάδεψε τον 20ο αιώνα στη χώρα μας. Διατέλεσε πρωθυπουργός για σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ κορυφαία πνευματική του κατάθεση θεωρείται η πολύτομη, αλλά ημιτελής «Ιστορία του Ευρωπαϊκού Πνεύματος».

Γεννήθηκε στην Πάτρα στις 13 Δεκεμβρίου 1902 και ήταν γιος του φαρμακοποιού Κανέλλου Κανελλόπουλου και της Αμαλίας Γούναρη, αδελφής του πρωθυπουργού Δημήτριου Γούναρη. Από μικρό παιδί έδειξε τις πνευματικές του ανησυχίες. Σε ηλικία 12 ετών γοητεύτηκε από τη φιλοσοφία και σε ηλικία 14 ετών διάβαζε Νίτσε από το πρωτότυπο και μετέφραζε έργα γάλλων ποιητών. Τα μαθήματα του σχολείου ελάχιστα συγκινούσαν τον νεαρό Αχαιό, που με δυσκολία περνούσε τις τάξεις.

Το 1919 εγγράφεται στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Παρακολουθεί μαθήματα για ένα χρόνο και συνεχίζει τις σπουδές του στο ονομαστό Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης στη Γερμανία. Παράλληλα με τα νομικά, παρακολουθεί μαθήματα κοινωνιολογίας και φιλοσοφίας και το 1923 ανακηρύσσεται διδάκτορας. Επιστρέφει στην Ελλάδα και το 1925 γίνεται μέλος της «Εταιρείας Κοινωνικών Επιστημών» με πρόταση του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, ενώ την ίδια χρονιά δημοσιεύει την πρώτη του κοινωνιολογική μελέτη.

Το 1932 αναλαμβάνει γενικός γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας, αλλά παραιτείται για να διεκδικήσει την έδρα της Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εκλέγεται το 1934 και γίνεται ο πρώτος καθηγητής Κοινωνιολογίας του Ιδρύματος. Την ίδια χρονιά αναλαμβάνει πρόεδρος του νεοσύστατου ΙΚΑ και υπό την εποπτεία του συντάσσονται οι πρώτοι κανονισμοί των συντάξεων και του κλάδου ασφαλίσεων. Το 1935 δημοσιεύει μια σειρά άρθρων στην «Ακρόπολη» κατά της βασιλείας, γεγονός που θα του στοιχίσει την έδρα του στο Πανεπιστήμιο και τη θέση του στο ΙΚΑ. Οι απολύσεις δεν τον πτοούν και τον ίδιο χρόνο νυμφεύεται τη Θεανώ (Νίτσα) Πουλικάκου.

Κατά τη διάρκεια της Μεταξικής δικτατορίας συλλαμβάνεται και εξορίζεται στην Κύθηρο, τη Θάσο και την Κάρυστο. Στις 28 Οκτωβρίου 1940 τηλεγραφεί στον Ιωάννη Μεταξά και του ζητά να πολεμήσει ως εθελοντής στρατιώτης στον ελληνοϊταλικό πόλεμο. Υπηρετεί στη 19η Μεραρχία και φθάνει ως το Πόγραδετς.

Στην Κατοχή συνέβαλε στην ίδρυση της αντιστασιακής οργάνωσης ΠΕΑΝ και τον Δεκέμβριο του 1941 εκδίδει τον πρώτο τόμο της «Ιστορίας του Ευρωπαϊκού Πνεύματος», που θα αποτελέσει το έργο της ζωής του. Καταζητούμενος από τους Γερμανούς θα διαφύγει με καΐκι από τη Ραφήνα (31 Μαρτίου 1942) και διαμέσου Τουρκίας θα βρεθεί στο Κάιρο.

Στις 2 Μαΐου 1942 αναλαμβάνει αντιπρόεδρος στην εξόριστη κυβέρνηση του Εμμανουήλ Τσουδερού. Παραιτείται το Μάρτιο του 1943, έπειτα από την πρώτη ανταρσία στις ελληνικές δυνάμεις της Μέσης Ανατολής. Το 1944 συμμετέχει στο ενωτικό συνέδριο του Λιβάνου (17 - 20 Μαΐου) και τον Ιούνιο αναλαμβάνει υπουργός Ανασυγκροτήσεως και προσωρινά Οικονομικών στην Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας του Γεωργίου Παπανδρέου.

Στις 27 Σεπτεμβρίου επιστρέφει στην Ελλάδα ως αντιπρόσωπος της κυβέρνησης και μεταβαίνει στην Πελοπόννησο για να εξομαλύνει την κατάσταση που ήταν έκρυθμη με τις συγκρούσεις ΕΛΑΣ και Ταγμάτων Ασφαλείας, μετά τα γεγονότα της Πηγάδας του Μελιγαλά

(12 Σεπτεμβρίου). Στις 24 Οκτωβρίου ορκίζεται Υπουργός Ναυτικών και προσωρινά Παιδείας στην κυβέρνηση Παπανδρέου, ενώ μετά την παραίτηση του «εαμικού» Αλέξανδρου Σβώλου αναλαμβάνει και το Υπουργείο Οικονομικών. Παραιτείται μαζί με την κυβέρνηση Παπανδρέου στις 4 Ιανουαρίου 1945 και από τη 1 έως τις 22 Νοεμβρίου του ίδιου χρόνου ασκεί την πρωθυπουργία.

Στις πρώτες μεταπολεμικές εκλογές της 31ης Μαρτίου 1946 εκλέγεται για πρώτη φορά βουλευτής (Αχαΐας) με το Εθνικόν Ενωτικόν Κόμμα σε συνασπισμό με τα κόμματα του Γεωργίου Παπανδρέου και του Σοφοκλή Βενιζέλου. Τα επόμενα χρόνια θα αναλάβει διάφορα Υπουργεία στις διαδοχικές κυβερνήσεις του Εμφυλίου Πολέμου.

Μετά τον Εμφύλιο παραμένει στο χώρο του Κέντρου και μετέχει ως αντιπρόεδρος και Υπουργός Εθνικής Αμύνης στην κυβέρνηση Σοφοκλή Βενιζέλου το 1950. Στις εκλογές του 1951 θα εκλεγεί βουλευτής Αχαΐας με τον «Ελληνικό Συναγερμό» του Παπάγου, όπως και στις εκλογές του 1952. Θα ορκισθεί Υπουργός Εθνικής Αμύνης και τον Σεπτέμβριο του 1954 αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης Παπάγου.

Μετά τον θάνατο του Στρατάρχη δεν ακολουθήσει τον Κωνσταντίνο Καραμανλή στην ΕΡΕ, αλλά κατέβηκε ως συνεργαζόμενος με το κόμμα του και εξελέγη βουλευτής Αχαΐας το 1956 και το 1958. Τον Ιανουάριο του 1959 θα προσχωρήσει στην ΕΡΕ και ο Καραμανλής, που ήταν παντρεμένος με την ανιψιά του Αμαλία, θα τον κρίσει αντιπρόεδρο της Κυβέρνησής του. Με την ιδιότητά του αυτή θα υπογράψει τον Ιούλιο του 1961 τη Συμφωνία Συνδέσεως της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

Τον Νοέμβριο του 1963 διαδέχεται τον Κωνσταντίνο Καραμανλή στην ηγεσία της ΕΡΕ και γίνεται αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Μετά τα «Ιουλιανά» (1965) στήριξε και τις τρεις διαδοχικές κυβερνήσεις των «Αποστατών» (Αθανασιάδη - Νόβα, Τσιριμώκου και Στεφανόπουλου).

Στις 3 Απριλίου 1967 θα ορκισθεί για δεύτερη φορά πρωθυπουργός, αλλά δεν θα λάβει

ψήφο εμπιστοσύνης. Η χώρα θα οδηγηθεί σε εκλογές τον Μάιο, αλλά θα προλάβουν οι συνταγματάρχες στις 21 Απριλίου και θα επιβάλουν την επτάχρονη στυγνή δικτατορία τους. Παρά τη βραχύβια παραμονή του στην πρωθυπουργία, αυτός και η κυβέρνησή του είχαν μεγάλες ευθύνες, αφού δεν μπόρεσαν να αποτρέψουν το μοιραίο για τη Δημοκρατία.

Από τις πρώτες μέρες της Δικτατορίας στάθηκε δεινός κατηγορός της, με αποτέλεσμα να τεθεί σε κατ' οίκον περιορισμό από τον Σεπτέμβριο του 1967. Στα γεγονότα του Πολυτεχνείου δηλώνει παρών και συμπαρίσταται στους εξεγερμένους φοιτητές. Θα τεθεί και πάλι σε κατ' οίκον περιορισμό. Μία από τις κορυφαίες αντιδικτατορικές πράξεις υπήρξε η αποχώρησή του από την Ακαδημία Αθηνών, επειδή αρνήθηκε να εορτάζονται ισότιμα η 25η Μαρτίου και η 21η Απριλίου.

Μετά την εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο, λαμβάνει μέρος στη δραματική σύσκεψη των στρατιωτικών και των πολιτικών (23 Ιουλίου 1974), που οδήγησε στην πτώση της Χούντας και την επάνοδο της Δημοκρατίας (Μεταπολίτευση). Προτείνεται για πρωθυπουργός, αλλά με παρέμβαση του Ευάγγελου Αβέρωφ θα επιλεγεί η λύση Καραμανλή. Επανέρχεται στην πολιτική και εκλέγεται βουλευτής Επικρατείας, συνεργαζόμενος με τη Νέα Δημοκρατία, στις εκλογές του 1977 και του 1981. Θα του προταθεί τόσο από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, όσο και από τον Ανδρέα Παπανδρέου η Προεδρία της Δημοκρατίας, αλλά και πάλι θα αρνηθεί. Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος έφυγε από τη ζωή στις 11 Σεπτεμβρίου 1987, σε ηλικία 85 ετών. Άφησε πίσω του ένα σημαντικό πνευματικό έργο αποτελούμενο από 200 βιβλία στους τομείς της κοινωνιολογίας, της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας. Στη ζωή του προσπάθησε να συνθέσει την πνευματική δημιουργία με την πολιτική δράση. Συχνά, η προσπάθειά του αυτή κατέληγε σε τραγικά αδιέξοδα. Υπήρξε σημαντικός πολιτικός, χωρίς όμως να αφήσει το μεγάλο πολιτικό έργο που οραματιζόταν. Στη Μεταπολίτευση, του αποδόθηκε ο τίτλος του «Νέστορα» της ελληνικής πολιτικής για τη μετριοπάθεια, την αυτοκριτική διάθεση και το ήθος του